

Vzdělávací obor: **Hudební, taneční a dramatická výchova**

Očekávaný výsledek učení: UAK-HTD-002-ZV9-006

Oceňuje díky zkušenostem získaným z poslechových činností kvalitu a přínos hudebního díla.

Popis úrovně **Na cestě:**

- V činnostech se seznamuje se základními prostředky a postupy vycházejícími z hudby, tance a divadla, ale také jiných druhů umění a s možností využívání digitálních technologií a nástrojů.
- Používá základní reprodukční, interpretační a tvůrčí dovednosti k vyjádření dějů, stavů, emocí, představ, situací a vztahů, specificky potom:

Hudební výchova:

- Na základě vedení učitelem se postupně učí zorientovat ve formě, dynamice, náladě hudby a demonstruje různé kvality hudby pohybem či doprovodným zvukem, hlasem, tóny jednoduchých nástrojů.

Hudba jako klíč k filmové atmosféře

Autor materiálu: Matěj Stareček

Anotace:

Tato výuková lekce vede žáky k hlubšímu porozumění hudbě jako nositeli emocí a významu. Prostřednictvím sledování filmové scény beze zvuku a následného poslechu různorodých skladeb žáci reflektují své emoce, porovnávají je a vybírají hudbu, která podle nich nejlépe vystihuje atmosféru scény. Aktivita rozvíjí schopnost vnímat a oceňovat kvalitu hudebního díla v kontextu filmového obrazu, podporuje kritické myšlení, estetické cítění a schopnost argumentace. Žáci se učí, že hudba není jen kulisa, ale významný nástroj pro vytváření obsahu a sdělení. Učí se vnímat komplexnost uměleckého sdělení, jeho mnohohrstevnatost.

Jedná se o dílčí aktivitu – lze vystavět hodinu okolo této aktivity.

Zadání pro žáky:

1. Učitel promítne na projektoru filmovou scénu beze zvuku. Žáci sledují scénu a následně sdílí své emoce, dojmy, které v nich scéna vyvolala.
2. Učitel představí žákům 3/4/5 (záleží na náročnosti, kterou chce učitel stanovit) hudební skladby, které si žáci poslechnou. Ke každé si vypíší asociace pocitů, dojmů, které v nich skladba vyvolala (např. zábavná, temná, napínavá, komická apod.).
3. Následně každý žák porovná vypsane asociace s těmi, které v něm vyvolala filmová scéna a vybere takovou skladbu, která z jeho pohledu nejlépe vystihuje filmovou scénu.
4. Následně žáci pracují ve dvojicích/skupinách, pouští filmovou scénu s vybranou skladbou,

sledují shodu nebo rozdílnost a diskutují, proč ke shodě došlo nebo proč je jejich výběr rozdílný. Mohou porovnat svůj výběr s původní skladbou.

Po diskusi sdílejí a porovnávají svou práci ve větších skupinách, v celé třídě (pyramidová diskuse). Následně žáci diskutují i o smyslu a funkci hudby ve filmu, sdílejí své zkušenosti s filmovou hudbou, hledají na internetu oceněnou filmovou hudbu (Oscar, Český lev...) apod.

Vazba na klíčové kompetence

Název KK Složka KK Kód OVU	Znění OVU	Vzdělávací strategie
KK komunikační Vyjadřovací KKK-VYJ-000-ZV9-001	<i>Vyjadřuje se prostřednictvím souboru běžných výrazových prostředků, které volí s důrazem na svůj komunikační záměr, partnera a situaci.</i>	- diskutují s žáky jejich prožitky z hudebního poslechu. - Vytvářím prostředí, ve kterém je svoboda projevu na prvním místě (na každého žáka může skladba působit různými dojmy – v některých případech je odpověď subjektivní, vždy správná) - vytvářím situace, při nichž žák naslouchá svým spolužákům, respektuje názorové odlišnosti
KK kulturní Umění a kultura jako prostředek komunikace KKT-UMK-000-ZV9-001	<i>Rozpoznává estetickou a obsahovou hodnotu uměleckých děl a kulturních projevů, oceňuje jejich význam jako prostředků komunikace a sdílí své názory s ostatními.</i>	- učím žáky vnímat komplexnost a vzájemnou propojenost různých uměleckých prostředků, rozvíjím jejich uměleckou citlivost - vedu žáky k smysluplnému propojování různých médií (zvuk a obraz) - využívám umělecká díla ve výuce k inspiraci a motivaci pro žáky - pomáhám žákům analyzovat a interpretovat umělecká díla a kulturní projevy - diskutují s žáky o synergii uměleckých prostředků, jejím významu pro vnímání a vyznění uměleckého díla

Metodický komentář pro učitele

Cílem aktivity je rozvíjet vnímání emocí, kritické myšlení, a především propojování hudby a vizuálních médií, a zároveň podpořit tvořivost, spolupráci a argumentaci žáků. Aktivita umožňuje hlubší zamyšlení nad tím, jak různé umělecké prvky ovlivňují interpretaci sdělení a jak individuálně vnímáme hudbu i obraz.

Beze zvuku – prostor pro emoce:

- Vyberte vhodnou filmovou scénu (doporučujeme cca 1–2 minuty, bez přílišné akce nebo mluvení).
- Nechte žáky sledovat scénu beze zvuku a zapsat si, jaké emoce a atmosféru v nich vyvolává.
- Následná sdílená reflexe pomáhá uvědomění a porozumění rozdílnému vnímání.

Poslech hudebních skladeb:

- Pusťte 3–5 rozdílných skladeb (stylisticky i tempově), např. dramatická, veselá, temná, napínavá, melancholická.

- Ke každé si žáci napíší své pocity, asociace, atmosféru. (viz ukázka možného řešení pro 2. část aktivity – hudební dojmy)

Hledání souznění – propojení hudby a obrazu:

- Žáci si společně pustí filmovou scénu se všemi hudebními podkresy, zjišťují, jak hudba mění jejich vnímání filmové scény.
- Žáci porovnávají své zápisy a vybírají skladbu, která se podle nich nejlépe hodí k filmové scéně.
- Rozvíjejí schopnost argumentace a interpretace.

Překryv zvuku a obrazu – praktická zkouška:

- Ve dvojicích nebo skupinách si žáci pustí scénu s vybranou skladbou.
- Sledují, jak hudba mění atmosféru a jak působí ve spojení s obrazem.

Diskuse:

- Pyramidová struktura (nejprve ve dvojicích → skupinách → celá třída) umožňuje sdílet více názorů a vést k hlubší diskusi o vnímání umění a emocí.

Popis ověřování

1. Emoce v obraze – Žák aktivně vstupuje do diskuse vedené učitelem, vyjadřuje své vnímání emocí z konkrétní filmové scény a porovnává je s postřehy ostatních. Umí pojmenovat náladu nebo atmosféru scény a podložit své tvrzení vizuálními detaily.
2. Hudební dojmy – Žák zaznamená své hudební evokace ke každé skladbě (např. pocity, asociace, obrazy, barvy, situace). Dokáže uvést minimálně 3–5 slovních asociací ke každé poslechnuté skladbě.
3. Hledání souznění – Žák samostatně vybírá skladbu, která podle něj nejlépe vystihuje danou scénu. Svůj výběr dokáže vhodně zdůvodnit – v několika větách popíše, jak hudba podporuje atmosféru scény, a odkazuje na konkrétní prvky hudby (tempo, dynamiku, nástrojové obsazení, změny).
4. Zvukový experiment + 5. Společný obraz a tón – Žák zkouší kombinovat různé skladby s vybranou scénou a sleduje rozdíl v emocionálním účinku. Vyjadřuje, jak se mění dojem z obrazu při změně hudby. Žák se zapojuje do společné diskuse po zhlédnutí scény s vybranou skladbou. Dokáže formulovat, jak hudba ovlivňuje divákovu vnímání scény a jak přispívá k jejímu emočnímu účinku.

Ukázka řešení + Zdroje

Která z těchto tří skladeb nejlépe podporuje atmosféru filmové scény?

Rogue One – Na scénu poprvé nastupuje zlověstný padouch Darth Vader, ze kterého má jít strach. Vojáci mají cítit bezbrannost, utíkají, panikaří. Scéna by měla být napínavá.

<https://www.youtube.com/watch?v=9Z8mgkqjq90>

Možný výběr skladeb – každý vyučující si může vybrat své vlastní.

https://www.youtube.com/watch?v=RPnbYp35myQ&list=PLsX1EcY3bJ6YcaGkce7BOO_wJPaTOpQ4m

<https://www.youtube.com/watch?v=gBTzKpJ9BRg>

<https://www.youtube.com/watch?v=JHyhUWcFhWY>

<https://www.youtube.com/watch?v=2y44crnNe8s>

Uslyšíš 3 skladby. Ke každé si napiš asociaci minimálně 3 slov, které ti skladba evokuje (např. *skladba 1*: temná, strach, horor).

skladba 1

temná, strach, horor, , husí kůže, nepříjemná, rychlá

skladba 2

pomalá, něžná, růžová, zábavná

skladba 3

nudná, klidná, zajímavá, napínavé

ukázka možného řešení pro 2. část aktivity – hudební dojmy

Národní pedagogický institut
České republiky

*Ilustrativní úloha ke vzdělávacímu obsahu RVP ZV
s vazbou na klíčové kompetence*